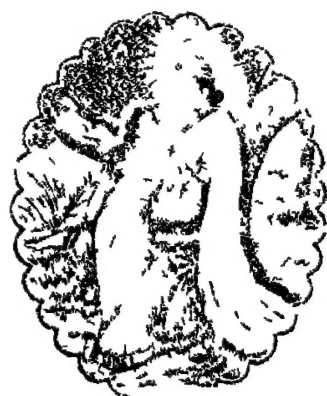

કાઠીયાવાડી કોચલ

— અથવા —

સ ગીત ગઝલ સંગ્રહ

પ્રકાશક - ડૉ. હરિલાલ અમૃત પ્રાસાદ
અમૃતસર.

કાલુ - રેશન ગેડ - સુરત.

કીમત ૮-૨-૦

૧૦૮૩૨

ગાંધી વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
શ્રી ગંગા કૌલીરાઈટ સંગ્રહ
૧૯૮૧

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૧-૩૧ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૩૧૪૧૨૧૧૧૧૧ ૩૧૨૧૧

વિષય ૩ ૧૨ ૪૨૧

કાઠીયાવાડી કોયલ.

વીર કુણાલ—

રામ-મઝન

જેથો જમાનો આ કલિનો, પાપનો વિસ્તાર છે,
જ્યાં ત્યાં જન્મતાં પાપનો, જર્મી રહેયો અધિકાર છે
સારા બીચારા ખાય ખતાં, દુર્જનો પુ'ન્ય જ્યાં,
મરવા પછી સદ્ગુણ ગણે, દુનીયા અજ્ઞ નાદાર છે.
સતયુગ જતાં ધર્મને, હાપર જતા યજ્ઞો અથા,
ત્રેતા જતા તીર્થો અથા, કલિમાં કપટ ભડાર છે.
માતા વિધવા પ્યારથી, સુપુત્રને મહાનાર છે,
જાણ કરવે કૃત્ય કામી, પ્યારે શિકકાર છે.

મુદ્દહેવ—

રામ-મઝન-કબાલી.

પડતી હવે મુજને ખજર, વૃક્ષ, જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જન્મની જ જાળની, અતુરાઈ તે દીડી નહિ,
જ્યાં પ્રેમ મારો ઝગદગે, ત્યાં તે દીધો જહો અરો,
હરખારને હોડયા વિના, મુક્તિ કશી મુજ નહિ,
હવે તો જો જરા જાગી (૨)

ગોળા વિભૂતિ અમ, જાણો શું ચોગી (૨) સમાધી ભૂડી દે ત્યાગી (૨) હવે.

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી ? (૨)

મધુર પુષ્પને ત્યાગી, અલ્યાં કટા શું હીન બાગી (૨)—હવે તો.

હાંડી આથ ધારીને, મે, તારો સમ કાપી તો (૨)

બાસો છ મુલાવી જો, વિરાગી શું મથો ત્યાગી (૨)—હવે તો.

વીર કુણાલ—

રાગ-ગઝલ

સમય જો હોય સારો તો, સકળ સસાર સારો છે,
સમય સારો સંધાળ્યો ત્યાં, નહીં સસાર તારો છે,
સમય પર જો મહારાજ સમય પર તે ધરે બગવા,
સમય પર ખાય તે ધકકા, સમયનો રગ ન્યારો છે,
ચડે વાદળ ચડે બરતી, ચડે જોમન વધે લક્ષ્મી,
વગાડા તે પડી જના, સમયનો રગ ન્યારો છે,
સમય સારો ન સાડે જો, કરે તે સહુ ગમારો છે,
અભાગી ખાય તે ખતા, સમયનો રગ ન્યારો છે,

રાજ તિલક—(સ્વરાજ્ય સિદ્ધિશાખાં) રાગ-ગઝલ
મુતરને તાતણે સ્વગંજની સિદ્ધિ સમાધ છે ।
રૂઝ આ રેડીઆથી તો, અમારી બાદશાહી છે ।
સ્વતંત્ર હિંદને રાખે, શરીરો રક્તના ઢાંકે ।
આપે તફરતી તો અમારે બાદશાહી છે ।
ગરીબી હો, ફકીરી હો, અખડિત આત્મ શ્રદ્ધા હો ।
“અમૃત” આગર રહી જો, અમારે બાદશાહી છે ।

સ્વદેશ સેવા—

રાગ-ગઝલ

સગેલા શ્રી પ્રભુજીએ, મનુષ્યો સર્વ સરખા છે,
નથી કોઈ ઉચકે નીચો, જીવન તો સહુના સરખા છે ।
પ્રભુજીની જગતવાડી, તપ્યા કુવડા સહુ જીવો,
હુમધીથી બરેશ મહુ, સમજીએ તો એ સરખા છે ।
વેપમ્ આ વિશ્વનો-વાયુ કરે જીવ કોષીને ધેના,
મનકુરે દોષ માનવનો, સકળ આત્માઓ સરખા છે ।

રાજ તિલક—(કુદરતી એકતા) રાગ-ગંગાલ?

સહુ શરજંદ ખુદાના છે. સહુમા ગુર ખુદાનુ છે,
અગર હો હિંદુ મા મુસ્લીમ, સહુ હ રત ખુદાની છે,
પહે પુરાણ, મા કરાન, અવસ્તા, બાઈબલ, ઇન્જલ,
સહુમા તેજ છે સરખુ, સહુ કુદરત ખુદાની છે,
જયો મુખ રામ, કે રહેમાન, અગર જન્મોસ્ત, કે ઈસુ,
જુદા છે નામ એ તો પણ, સહુ કુદરત ખુદાની છે
પ્રભુ છે કાશી કાઆમા; મદિરા, ને મજ્જીના,
હરી હકતાલા એ 'અમૃત,' સહુ કુદરત ખુદાની છે

અશ્વેષ્ટાદય—

રાગ-ગંગાલ

અશ્વેષ્ટ પળ વીતી જતી, અશ્વેષ્ટ કા ઉઝા રહ્યા ?
એ ધાણ શા આપુ હવે, વેચાણ દીલના ઘન નવા,
નીશાનીઓ શાની આપુ હવે સ્યામ ? આપ પૂછો દીનને, એ દીનના અ રામ
= ભાવનાની ભક્તિ તમે સ્નેહથી સ્વીકારી, પ્રીતિ પૂનરી તમે માયા કેપકારી
આજે ઉદય થયો બાણ-શ્રવનમા આજે ઉદય થયો બાણ-

મુર્ચકુમારી—

રાગ-ગંગાલ

પકડતા જળમાં ઉદર, ભરાયો સર્પ તે અર
હર્થ ઘોડા બદલ ખચ્ચર, અમારી આમ બામન છે' (પગ ને ચા કેમ ?)
ખીજણા નાર નખગણા, મુઝાણા જોઈ ગોટ ગા
પછીથી પુછડાવાળો, મળ્યો તો આમ બામન છે !
તમારા કષ્ટ સહિ ટળશે, અવસ્થે ન્યાય પણ મળશે,
તમારા શત્રુ સપડાશે અમારી એ કબુલ છે !
તમારી એ કબુલ છે ! અમારી આમ બામન છે !

પુરહીક—

રાગ—કંવાલી.

જ્યારે પડે આદત શીરે, ચાહનાર પણ આપા ખસે,
જેને પડે તે ભોગવે, ખીજ ઉમા સ્થાપા હસે,
ચહતી મહી, તો હાથે હા, કરનાર જગમા લાખ છે,
પડતી મહી દે સાથ જગમા, કોક એ વીરલા વસે
જે બન્યા પોતેજ ચુરખા, તો ખીજનો વાંક શો,
તે બજેનહી કેમ થઈ જો, અથ અગિમા ફસે,
આજ પુરતી આપથી, જોયુ—સમા સડું સ્વાર્થના
જાણ્યા છતા મારા સમા, બોળા દિવાના થઈ ફરે—

વીરવીજય—

રાગ—મઝન

લખાડી મોહીતી દીલની, મને વહાલે વિસારી છે,
સૂકાતો બાગ જોજનનો, કપાતા કાળજ કુંજા,
પુટી દીલની લખામે તો, પછી યુરી બીમારી છે—
થતા ના બેહયા વહાલા, કરી ધાયલ જીગર મારૂ,
થશે ચુરા જીગરના તો, ગુન્હેગારો તમારો છે—
ગુન્હા લાખો હશે મારા, દીલાનર તે છતા પ્યારા,
દીવાનીપર દયા લાવો, વિનતી એ હમારી છે—

વશીવીજય—

રાગ—મઝન

તમેને જો તમારાથી, તમારો દેશ પ્યારો છે,
ન તજશે ધર્મ નિતી તો, વિજય અતે થનારો છે!
હશે જો સપને સમતા, વળી કર્તવ્યને હિમ્મત,
તમારા માગ્યનો આખર, ચમકવાનો સિતારો છે!
જશે એ રાત અધારી, ચમકતા શૌર્યનો માત્ર,
કુદા ચાહોમ, કરી રજુમા, વિજય ઠોકો તમારો છે!

વીર કુણ્ડાલ—

રામ-ગઝલ

અમારા દેશને છોડી, અમે ચાનાર પરદેશી,
હાથને મેળવી લેશે, અમારા પ્યાર પરદેશી.
અમા દુર્ભાગીયા એવા, તમની દેશની સેવા,
અટકશું પારકા ધરમા, ખની લામાર પરદેશી,
અમારા ધર્મ નીતિથી, અમારી સાત્તરીતિથી,
અમે સાત્તર્જથી અધશું, હાથના હાર પરદેશી,
અમારા દેશ અધુઓ, અમારી જન્મ ભુમીમાં,
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હાથપાર પરદેશી !

છુદ્ધદેવ—

રામ-ગઝલ.

તમને ઘટે નહિ આવું કાન્ત ! તમને ઘટે નહિ આવું,
આભિન પર શું રિસાવું કાન્ત ! તમને ઘટે નહિ આવું;
માનસ સરના રાજ હસ તમે, મુકતા કુંજના કોગી;
કમળ કુસુમ સમમેજ સુવાળી, મુકી તમે થયા થોગી-કાન્ત !
જે સરવર જળ પાન કર્યાં ત્યાં, કટક કદી નવ ધરીયે,
સુખ દુઃખા નિશ્ચિન અનુસરતી, કિ કરી કથમ પરહરીયે.-કાન્ત !

પૃથ્વી પુત્ર—

રામ-ગઝલ.

નથી પરના જીવન ધનની, ક્યાં અતે ચનાર છે,
તો સ્વામીના વચનપરથી. સમર્પણ સૌ અમાર છે-
અખિલ જગમા વીરલ મિત્રો, વિરલ આત્મા સમર્પણ છે,
પરાયે આ જીવન ફેરું, વિરલ જનનેજ પ્યાર છે,
અને સુરમે નયનનો તો, નયન મારા ધર ચરણે,
અને જીતા તમાના તો, કરીર સ્વામી તમાર છે-

રાગ સ ક્ષાણ— રાગ-ગઝલ

પ્રભુ અમૃત પીનારાને, મરણ દરકાર શા માટે ?
હુણ્યા છે તે તર્ક સાચા, પછી ભવપાર શા માટે ?
તમાર એક આંસુને અમારા આંસુના સિન્ધુ,
બરાબર છે, પછી બાકી જમાઉંધાર શા માટે ?
જીવન ને પ્રેમના ખોવા, મરણ ને પ્રેમના નેવા,
મજબીએ સ્વર્ગ પણ પ્રેમે, પછી અવતાર શા માટે ?

મીનજી-મુબારક— રાગ-ગઝલ

જગતના જાણુ ભેડુઓ, રસીક દિલના દીલાવર કો,
બતાવો કેઈ તો આશક ? . . . . . જમતના
કરે તન બન સૈ હુલ, આપુ માગે ને તે મુલ.
ઝુરે આ કુમળુ જુગલુલ, બતાવો કોઈ તો આશક ?
મૃદુ આબડી આજી, શુધી વેણી કુલકાથી
કચુડી કસકસી બાધી, બતાવુ-કોને તે આશક ?

વીર કેસરી— રાગ-ગઝલ.

ખગ તે હીંદના સતાન, લડે ને હીંદને કાળે,
લડે ને હીંદને કાળે, મરે ને હીંદને કાળે,
હુમાતો દેશને દેખી, મૃત્યુ વારે ઉમગેશી,
પ્રભૂ કે બાદશાહીથી, જીએ ને હીંદને કાળે,
ન મોડે મયા મહોમતના, ન લોભે માલ દોલતના,
જીવન જર પ્રાણ સો પલના, તજે ને હીંદને કાળે,
ચતો ધર્મ સ્ત્રી જય છે, કરો યાહોમ શો બય છે,
અમર તે કાય છે નિશ્ચયે, મરે ને હીંદને કાળે.

અહુલ્યાબાઈ—

રાગ-કળ્યાણી

ફનીયા તણા દિવાના, દીલબર મળ્યો યુગે,
 તુરે જીવનની દોરી, આશા છતાં ન છુટે—
 બાળક મટી યુવાની, આવે ભણે દિવાની,
 તન ધન મળે તરણી, આશા છતાં ન છુટે—
 આવે પછી ભુલાયો, ઘોળા ચતા નીમાળા,
 રે' બાઈ લાઠી લાળા, આશા છતાં ન છુટે—

વીર કેસરી—

રાગ-ગઝલ

હું પદ તળે હરામી, ફનીયા નથી સદાની,
 જર જોર ને જીવાની, સહુએ થવાની ફાની,
 સાચી સલાહ માનીરે, કરણી કરે મળની,
 મમતા યુકાને પ્રાણી સહુ અતે ધુળધાણી
 આ જુઠી જીભાનીરે, સ્વપના સમી લ્યો જાણી,
 કોઈ આજ કોઈ કાલે, પરભોલે પથ ચાલે,
 જમ ફૂત આવી ઝાલેરે, ફનીયા હુખી જવાની.

વીર કેસરી—

રાગ-ગઝલ-કળ્યાણી.

થવાનું ના થવાનું કહે. નજીમી કોણ એવો છે,
 ન જાણું જાનકી નાથે, સવારે શું થવાનું છે ?
 હતી શલ્યા રૂપે અહુલ્યા, જગતમા વાત જાહેર છે,
 ન જાણું માની ગૌતમે, સવારે શું થવાનું છે ?
 હતા કૌરવ અને પાંડવ, જગતમા મહાભરણ ચોદા,
 ન જાણું ઈશ્વર જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે ?
 રમ્યા જીગડ સહુ સાથે, વિજીતી સૌ ગયા હારી,
 ન જાણું ધર્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે ?

પૃથ્વી પુત્ર—

રામ-મઝલ-કંવાલી

લોકે કહે છે કૃષ્ણ કર્તા, આકર્તા સાક્ષાત છે,
તો ધ્યાન દઇને સામળો આ અન્નયથીની વાત છે-
ખાંડવને બાળ્ય અશ્વિને, લકા હતી સોનાતથી,
હનુમાનજીને પૂછે, ત્યાં આદ્યો ઉપાત છે-
બાળ્યો નકામો કામને, બેમાનમા શ્રી શંકરે,
દારિદ્ર જગત બાળવા, ના કોઇની તાકાત છે-
આ કોલસાનો બેઠ એ, દારિદ્ર બાળો દેશતુ,
જે કૃષ્ણથી એ ના બાળ્યુ, તો અન્નયથીની વાત છે-
અહરપતિ સમ વિદતામા, વિપ્ર આ સાક્ષાત છે,
ઉલટા તણ સુલટુ કર્યું, એ અન્નયથીની વાત છે-

મીનજ મુળજ—

રામ-મઝલ

પાળે પ્રજાને પુત્રસમ, તે દેવસમ પૂજાય છે.
યજ્ઞમાન એવા વૃષ્ટિઓના, દેવતાઓ ગાય છે.
જગતમા પાળે પ્રજાની હિત, વૃદ્ધ એ જાણે ધર્મની રીત—જગતમા
જે ન્યાય આપે શીખવે, રાજ થવા તે યોગ્ય છે,
વિદ્યા કળાને શીખવે, રાજ થવા તે યોગ્ય છે.
અકર્ષણ છે પશુ એટલો; કે કોઈએ ના કામના,
રાજ બધા ધર્મો જુલો રાજ, રહ્યા એક નામના.

મીનજ મુળજ—

રામ-મઝલ

વચન આપી ન પાળે જો, પોતાના કહીને મારે જો,
એવા ઠગ સ્વાર્થી સાચે, કહો સહવાસ શા મારે ?
કપરથી લાગે રૂપાળા, પરંતુ હૃદયના કાળા,

હવે જાણ્યા છતાં પણ ધા-સહી સહવાસ શા માટે ?
 અમી કહી એર બહુ દીધા, બરાસે તે અમે પીધા,
 જીવન નિર્દોષતા લીધાં, છતાં સહવાસ શા માટે ?
 તવંબર હો કે હો મ્હોટા, બલે હો દેશના સુખા,
 દયા ગરીબોની જાણે ના, પછી સહવાસ શા માટે ?

મીનલ મુબલ— રાગ-મઝલ-કળાલી.

કુટેલા તારે વીણના, તે બધારો ફરી પાછા, (૨)

કુટેલા પ્યારના વાળાં, ન સધારો કદી પાછા (૨)

દીવાલોમા પડ્યા ચીરા-તે સધારો ફરી પાછા (૨)

થયા ચીરા જીગરના તે, ન સધારો કદી પાછા

પડ્યા જે મ્હોતના મુખમા-કમા થાયે ફરી પાછા (૨)

છવાયા બેવફાથી જે, ન સાળ થાયે તે પાછા

પડેલા જીખમના ખજરના-પુરાયે તે ફરી પાછા (૨)

પડેલા જીલ્લમના ધા તે, ન રજાયે કદી પાછા—

મીનલ મુબલ— રાગ-મઝલ.

હે આસુડાની જીન્દગી તે. આસુડામા વહી જશે,

બલે રનેહના કે શોકનાં પણ આસુડામાં બળી જશે

પ્રીતી તણુ ર્ધીર અશ્રુ લીધુ પ્રહુ નસ નસ મહી,

આ જીન્દગીમા હર્ષ કે, -હુમા હવે કઇ રસ નહી.

જન્મની બાલ જોગણુ આ પ્રવાસી પ્રેમ આલમની,

સતાવે શીદને ભાષ જપુ માળા કું વાલમની

પુનરણુ ચીતપદમાં આ. વીરાજેલા વીલાસીની,

લીઆરણુ પ્રેમની હુ તો, હવેવનના કલાપીની.

સ્વત્ય પ્રકાશ.

રાગ-ગઝલ

શીયળ, સદૃશર્મનું પાલન, સદા શાન્તિ પતિસેવા,
સહનશીલતા વિના સ્ત્રીના, હૃદયભંડાર સૂતા છે
ભીષોચિત સદૃશ્યો વીણ સહુ બપુયા પલ્લુ ન ગણ્યા ગણવા
વૃથાએ બાર બહુતરના, જીવન સરકાર સૂતા છે
ખરી શોભા ન વસ્ત્રોથી, ન સુદરતા ન જૂથલુ છે,
ખરા શણગાર સદૃશ્યના, વિના શણગાર સૂતા છે,
મળે કે ના મળે પ્રીતી, ટળે કે ના ટળે દુ ખડા,
છતા સ્ત્રી ધર્મ તજવાથી, ખરે ખવતાર સૂતા છે

સંસાર નોકા—

રાગ-ગઝલ.

બસે બહુ ભાવથી ક્ષેમે, ક્ષીણેલુ વ્યર્થ તે જાએ,
કરે મહેનત છતા સોનુ, ધન્યુ તે હુળ થઈ જાએ ?
લખ્યુ વાચ્યુ બપુયા-ભૂગોળ, ને ઇતિહાસ અવલોક્યા.
વળી હીસાબ ગણવામા, દીવસના-દીવસો રોક્યા.
સદૃશ એ જાણ્યુ અતર, બહુ છે હુળ પર લીંપણુ.
નથી સદૃશ્યુ તો-શિક્ષણુ, નકાસુ સર્વ કહેવાએ.

કેવી પ્રભાવ—

રાગ-કબાલી.

વખત પલટાય છે જ્યારે, બહુ પલટાઈ જાય છે,
જાને છે રકના એ જુપ, તૃપાળો રક થાય છે.
જમાનો તે ગયો જુનો, હવે નવયુગ આવ્યો છે,
નમળ તા ન્યાય પલ્લુ પૂરા, ગરીબોતો છુદાય છે—વખત
નથી એ દોષ કોઈનો, ખરેખર ખૂબી કિસ્મતની,
હતા-જે બક્ષે સિ હોના, શિયાળો જ્ઞાન ખાય છે—વખત

અમળેના બાધન—

રાગ ગઝલ

ગરીબો જ્યાં વહે ગંગા પ્રજ્વળતા ત્યાં ખરા બહા,
વરે ત્યાં કીર્તિ આનંદ, સરે ત્યાં સ્વર્ગની ગંગા.
ગરીબીએ લખ્યા ઇતિહાસ, ગરીબીની વિધાતા દાસ,
ગરીબી છે જીવનની આરા, ગરીબી છે જગતનો ધાસ.
ગરીબીથી રિવેકાનંદ, ગરીબીથી કથાનંદ ચંદ,
ગરીબીમા હતા ગોપાલ, ગરીબીમા દીપે છે લાલ,
મહા જે હિંદવાસી નામ, ગરીબીના કર્યા પયપન,
ગરીબી હિંદ દાદા પ્રાણ, ગરીબી ગાંધીજીના જન

લાગ્યોદય—

રાગ-ગઝલ

દિલ માર આ દીવાલુ, ફટકલુ ફરે છે કયા કયા ?
જેમ જેમ લગામ ખેસુ, જમ જમ મરે છે કયા કયા ?
પૂરાં પીંજરામાં, હું પખીણી ખુશીથી,
તોએ પછાડી પાખો, ફાકટ ફરે છે કયા કયા ?
જીવાની આ મુઝાવે, પશુ સત્ય કેમ છાડુ ?
તોએ હૃદય પ્રયજ્વળી, પ્યાલી ભરે છે કયા કયા ?
કયા કયા જીગર ચીરાયે, કયા જીગી સુકાયે,
જાણુ ન આખમાના આસુ, ખરે છે કયા કયા ?

દીવાન—

રાગ-ગઝલ-કંવાલી

આ ફુનિયામા ગણાતા રામને રહેમાન,
જીદા થયા બ્યારે, બન્યુ કમલાગ્ય હિન્દુસ્તાન.
ગોડ કે ગોપાળી-નામે જીદા સરખયા,
ખુદા, અલ્લા, ઇશુ ને ઇશ્વર, માતા મહામાયા-એક છે

જીઓ તપાસી શાઓ પુરાણાં પેદને કુશન,
 રહીએ સપ જો સમજો તો હિન્દુને મુસલમાન—
 એક બીજનો દ્રેષ કરતા, દુસ્મને કથોંધર પ્રવેશ—એક છે
 નાગી જીઓ વૈભવ આપણા આશ્ચ મયા પરદેશ—એક છે
 રૂકમણી—સ્વયં વર— રાગ—ગઝલ—ઠવાલી
 યમુના તણા હીનારે, ગોપાળ ગો ચરાવે,
 સગીત સ્વર પ્રસારે, રાધા નીકટ બુલાવે,
 બસી ધ્વની સુણીને, શુદ્ધ દેહની ભુલીને,
 નીકળીને ધરથી રાધા, ગોપાળ સાથે આવે,
 યમુના સરિત કુજો, સૈયા કમળ બીજાવી,
 શ્રીકૃષ્ણ કર કમળથી, રાધા ચરણ દગાવે,
 સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર— રાગ—ગઝલ—ઠવાલી.
 ન સમચ્ચ સ્વામી શી રીતે, ચરણ સેવા બળવુ હું
 ન એવી કોઈ વસ્તુ જો, પ્રભુ તમને રીઝાવુ હું,
 તમે છો પૂર્ણ બ્યાપક બ્રહ્મા, અનતાનત બ્રહ્મારે,
 કયું સ્થળ ખાલી છે તમથી, કે જ્યાં સ્વામી બોલાવુ હું
 સદા નિર્મળ નિરજનને, વળી નિર્વાસ ને નિર્લેપ,
 પછી જાણ સ્નાન ચઢત કુપ, કયા પુષ્પો ચઢવુ હું,
 જગત સૌદર્શના અને શૃંગાર સુષ્ટિના,
 કયા શૃંગાર પત્રો એ, દિગ્ગમ્ભરને વિટાવુ હું,
 સ્વયંભૂ તાતના તેજો, તપે રવિ ચંદ્રને તારા,
 મહાબોધિતિ, દિપકને અદ્ય, જ્યોતિ હું બતાવુ શું,
 સુમન બાવે સુમને પૂજા, સુમન સહ તન કરૂં અર્પણ,
 છો અતરયામિ અતરના, પછી તમને જણાવુ શું.

મેઘ માલિની—

રાગ-ગઝલ

મરીબ પ્રાણુ કમર પર, શ્રીમાન્ બાગ ફાલે,
મરીમ ચૂર્ણ છગર પર, શ્રીમાન્ મોજ મ્હાલે,—મરીમ
હજાર ચક્ષ્મ રૂનથી, ખુશાલ એક થાયે,
હજાર ફૂર જામથી, આરામ એક કાયે,—મરીબ
હજાર દેહ પતનથી, પૂજય એક ભાવે,
હજાર જન ખરીદ પર, રે એક શાહ કઢાવે—મરીમ

શુકદેવજી—

રાગ-ગઝલ

ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનતુ ધર છે કયુ ?
ગમા મહીં નાલા પછી, ન્હાવાનુ બાપી શુ રહ્યું ?
ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનતુ ધર છે કયુ ?
ખાધી બહુ ગમ તો પછી, ખાવાનુ શુ બાપી રહ્યું ?
ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનતુ ધર છે કયુ ?
ગાયા મુખે ગોવિંદ તો, ગાવાનુ બાપી શુ રહ્યું ?
ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનતુ ધર છે કયુ ?

કુમારપાળી—

રાગ-ગઝલ

થઈ ભારતના સતાન અમે, અમ ભારત પર કુરબાન અમે,
નથી શકર પુષ્પ કે રામ, અમે, નથી મહમુદ, કે રહેમાન અમે.
(પણ) ધરી તે નરતું અભિમાન, અમે અમ ભારત પર કુરબાન અમે
તે પૂર્વ પ્રતાપ જગાડી અહીં, કર્તવ્ય કહીન બજારી અહીં,
કરશુ નોછાવર પ્રાણુ અમે, અમ ભારત પર કુરબાન અમે.
બલે અન્ન કે વસ્ત્ર મેળે ન મળે, બલે આજ અનત મેળે નફળે
કરી કર્મ સંધારત પાન અમે અમ ભારત પર કુરબાન—અમે

કુમારપાળી-

રાગ-મઝલ

જીવનનો જે સમય બાકી, વૃષા તે નવ જવાયોને,
 કરો શુભ કર્મ ભવ તરવા, ખબર છે કાલની કાને-જીવ.
 ઘટે આયુષ્યના દિવસ, છતા કરીએ છતા મેઘા,
 જીવન વિશ્વાસ એ ખોટા, ખમર છે કાલની કાને-જીવ
 તરંગોની તરણ જ્યોતિ પળેપળ નવ પલટાતી,
 ઘડીમરવુ ન સુટે ત્યા, ખબર છે કાલની કાને-જીવ
શુક-જયતી—

રાગ-કબાલી

આમો વિશ્વાસવાળાને છુપારી ધા કરો જ્ઞાને,
 સતાવવાઆ આ મોળીને, ગુન્હેગારી તમારી છે
 હસાવો રોવગવોને, અખત્યારી તમારી છે,
 ભલે ફગે ઘટે તે તે, ગુન્હેગારી તમારી છે
 કદી આકાશ ને તૂટે, ભલે ભૂકપ હો ભારી,
 જીમરનો ગ્રેમ નહિ તુટે, પ્રિયા મુજ પ્રાણુથી પ્યારી
 જડેલા બધ નવ તુટે, ખુબી એ ભારિની ન્યારી,
 છુટયા તેતા નહિ છુટે, પ્રિયા મુજ પ્રાણુથી પ્યારી
 હુસારો વા મીચાવો તે, મુખત્યારી તમારી છે,
 ફસાવો જીવ મળો તે ગુન્હેગારી તમારી છે
 તખાવો છો તપેલીને, વળી વન ધાર રેડીને,
 વિચારો શું દિને કહો તે, ગુન્હેગારી તમારી છે
 જગનનો નાથ જે સારે, સહન કરવુ મુજે મારે
 જગ મમજને બોલોને, ગુજારો તે નકામુ છે.
 આ દિલ સાદ ત્યા શું છે, મણી મન સમજને રહે,
 આમારી છે વફાદારી, પ્રિયા મુજ પ્રાણુથી પ્યારી.

અમરજીવ- રાગ-ગઝલ-ક૦નાલી
 વહાલા કહું વહેવારની, જે વાત આ અમૂલ્ય છે,
 અભિમાનથી ન સાબળો, તો, આ તમારી ભૂલ છે ।
 મન માન્યુ મળતુ નથી, કોઈને બધુય સસારમા,
 ખામીમા ખામી ખોળવી, એ તો તમારી ભૂલ છે.
 કાળા છીએ રજે અમે પણ, કાળજી કાળા નથી,
 તે નીચ કીંમત ના કરો, તો આ તમારી ભૂલ છે.
 છોડી અમે ક્ષી શમને, જપીએ તમારા નામને,
 તોએ ન રાખો નેડ્યો, તો જીવતર અમારૂં ધૂળ છે.
 મીઠા અમી આપો નહીં, તો આહુ એ શા કામનો,
 આ' પાછ બાળો કાળજી, એ તો તમારી ભૂલ છે.

અદ્-ગુરુ રાગ-ગઝલ
 અમેને પ્રાણથી પ્યારો, અમારો દેશ હિન્દુસ્તાન,
 અખિન સસારમા ન્યારો, અમારો દેશ હિન્દુસ્તાન,
 હિમાલય શા ઉચા પહાડો, જે સ્પર્શે સ્વર્ગથી આશમાન.
 સિન્ધુ, ગંગા, યમુના આદિ, નદિઓ દઈ રહી અમીપાન
 કળા કૌશલ્ય, વિદ્યાનો, તણા અહિંથી કુટ્યા ઝરણા,
 ઉપનિષદ વેદ ગીતા-શ્રદ્ધા વિધાના, અનેરા ગાન.
 અમેને એવી આ અમ માતૃભૂમિનુ દિલે અભિમાન,
 બોલો હિન્દ દેવીને-સુખ-અયકાર, ને કલ્યાણ
 આહુ જમાનો- રાગ-ગઝલ.

અમારો કોઈ નથી આરો, સમય છે પ્રાણુ લેનારો,
 પડ્યો શિર દુ ખનો ભારો, પિતાજી મારો કે તારો.
 થઈ છે પાપમાલી શર્ત, સદાથી પિતા ભારી,

મયાં ધરખાર ને ધનમાલ, આવી સખત લાગારી,
 ખુરો તકલીરનો તારો, પિતાજી મારો કે તારો-અમારો.
 ન ખાવા અન્નનો દાણો, ન પીરા ગોળામા વારી,
 નહીં તન ઢાકવા કપડું, કહું શુ વાત વિસ્તારી,
 મયો સસાર આ ખારો, પિતાજી મારો કે તારો-અમારો
 છત્ર વિજય— રામ-મઝલ (ગો પોકાર)
 નથી દીધા દુખો તમને, ન ત્રાસે તમને બાળ્યા છે,
 અમારા બાળનો હક દધ, તમારાં બાળ પાળ્યાં છે !
 અમારા દેહના દૈવત, નીચોવી તમને અર્પ્યા છે !
 કરાવી પાન પચના ને, જીવન તમને સમર્પ્યા છે !
 અરે ઝો હિન્દના વાસી, શુ બદલો એહ આપો છો !
 બનાવી ચર્મના બેડા, છરાથી ગળા કાપો છો !

સમાપ્ત.

શું વાંચશો ?   શું ખરીદશો ?

પ્રખ્યાત ભેખડોના હાથે લખાયેલી—હિંદુ-મોહમેડન-પારસી
 અને અંગ્રેજી ગ્રંથ સસારને લગતી એકેકથી સરસ નવલકથાઓ,
 ઇતિહાસીક નોવેલો, ડીટેક્ટીવ વાર્તાઓ, નાટક, ગામન, કાવ્ય,
 જાડું, કુન્નર વીગેરે; ઉપરાત સ્કુલ ઉપયોગી નવા જુના ગુજરાતી,
 અંગ્રેજી પુસ્તકો, વાચવા અને ખરીદવા માટે જરૂર હમારા પુસ્તકા-
 લયની મુલાકાત લેશો. મળે અથવા લખો:—

નવજીવન પુસ્તકાલય.

માલેક—ઠંકર, હરિલાલ અને પ્રાણલાલ, બુકરીલસં.

સ્ટેશન રોડ—મુરત.

તદન નવા બહાર પડેલાં પુસ્તકો.

જળસમાધી નદેવી શારદા.

પાંચ ચિત્રો: ગલેઝ કામળ લગભગ ૧૦૦ પૃષ્ઠ

શ્રી કૃષ્ણ ભજન સાગર.

સચ્ચીત્ર રંગીન કવર, ગલેઝ કામળ, લગભગ ૭૫ પ્રખ.

ખ્યાલ સાગર બા. ૧-૨. બુદ્ધાં

કલગી તુરશના બાષ્પીતા ખ્યાલોનો મોટો સંગ્રહ

પૃષ્ઠ લગભગ ૭૫x૭૫

રાજર્ષિ ભવૃહરી.

હરિગીત છંદમાં, સચ્ચીત્ર નવલકથા ચાર ચિત્રો સાથે

પૃષ્ઠ લગભગ ૬૦

હરેકની કર્મિત ફકત આઠ આના

પોપ્ટર અલગ કપો -

ઠંકર, હરિલાલ અને પ્રાણુલાલ બુકશેલર્સ

ટેકાણુ - સ્ટેશનરોડ સુરત.

નોંદ:-વેપારી તથા ફરીયાઓને બહોળો લાભ એકત્રાર ઓર્ડર

આપી ખાત્રી કરો વધુ માટે પત્રવ્યવહાર કરો-કપો-કપલે સરનામે

સુરત બરાનપુરી બાગળ ઉપર આવેલા શ્રી અનાવિલ પ્રિન્ટીંગ

પ્રેસમાં રજુબાઇ લક્ષુભાઈ દેશાઈએ છાપ્યું.

